

משבר-התיאטרון האידי באמריקה

ולקבל חלף-המכירה הזו אילו אתונים של ההכנסה (מכל 100 דולאר של ההכנסה מקבל התיאטרון רק 17 דלאי). עתים משחקים טובי האמנים בטני אולם הדיק כמעט מאדם, משחקים השע פעמים בשבוע וקוצרים... רססיים, אולם הכוכבים לא רימו את הבימה האידית והם נשארו נאמנים לה. הצלחה מיוחדת משתקת למאלי סיקון, המקהילה ברצנו-תיה רבנות משתתפים, בתיאטראות האידיים בניו-יורק סבקים מדי שבוע בשבוע 120 אלף איש, הענה התקיימו בניו-יורק 3 מיתראות אמטחיים, מהם הלהקה רזילנאית שהוציאה רק שלשה שבועות ויתרם ממשיך את קיומו בנדעונות מרובים. מלכד התיאטרון האנגלי קם לו לתיאטרון האידי מתחרה חדש: הראיניע, השנה הקימי, למשל, שני יהודים שני היכלי-ראיניע, אשר אחד מהם עלה בסכום 11 מיליון דולאר והראיניע הרויה בשבוע הראשון לימי-חיו 100 אלף דולאר, כרמים הכניסה לפתיחת היכל הראיניע השני עלה 50 דולאר והשבוע הראשון הכניס לו 180 אלף דולאר. גם הרדיו מרחיק את החמונים מעל התיאטרון.

קסלר סובר, שאילו הוכנס בתיאטרון האידי באירופה רק שלישי-הכסף משהוכנס באמריקה היה התיאטרון האידי עשוי לגליחת. הבימתיחת לה באמריקה הצלחה מוסרית נרולה, אולם קופתה רזה מאד. באמריקה החובעת מהתיאטרון חופר להתכצרות מבלי שישלב לערכו הרוחני אין חכמה להבימה ומסבחר האיני טלינציה הירודית והאנגלית שניקרו בהצניחה הביעו גם את רגש-התלהבותם.

בורשה שהה השחקן היהודי הירוע יוסף קסלר, ובשיחה עם בייב העתונות היהודית בפולין האריך ברבורו על הטצב של התיאטרון האידי בארצות הברית. בין השאר אמר קסלר:

האמריקניזציה של אוכלוס-יישראל והפסקת הרגירה היהודית מאירופה מסתחה יומיום את מספר המבקרים הזתיקים בתיאטראות באידיש. הדור הצעיר מבקר רובו ככולו בתיאטרון האנגלי. אפשר בכלל להניח, כי 60 אחוז מסבקרדי התיאטראות האנגליים הם יהודים. בין התיאטראות האידיים הקיימים שורת ההחרות הזקה. בניו-יורק קיימים 12 תיאטראות נדולפים באידיש (בכל ארצות הברית—32), בפילדלפיה—2, בציקאנו—2, בבזוקלין—4, בקליבלנד—1, בבוסטון—1, בדטרויט—1, בסן-לואי—1, בלוס-אנג'לוס—1. מבין 32 התיאטראות יצאו 30 בעונה האחרונה בנדעונות עצומים, שהגיעו כדי מיליון דולאר, הנדעונות האלה לא באו תלילה, בשל נחיתות-דרגא אמנותית של משחקי-הבימות, להיפך, אמריקה רכזה בחוכה את סבחר הכחות הבימניים היהודיים מאירופה, אולם עכשיו החזיל הנלנל חוזר ומיטבי המשחקים שבים לאירופה. לדעתו של קסלר טבוע עתידו של התיאטרון האידי באירופה, הוא בעצמו מכר את התיאטרון שלו והעתיק את אהלו לונדונה. חנאי העבודה התיאטרלית באמריקה הם חמורים לעין-ערוך, הקטן שבתיאטראות מכיל 1200—1300 מקומות ישיבת, כדי לכסות את התקציב העצום אין לפני מנהלי-התיאטראות ברירה אחרת אלא למכור את החצנות לתברות-צדקה שונות